

Predmet: Bytyqi (optuženi Sreten Popović i Miloš Stojanović)

Okružni sud u Beogradu - Veće za ratne zločine

Broj predmeta: K.V. br. 3/2006

Glavni pretres: 9. 02.2007.

Izveštaj: Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici žrtava

Saslušanje svedoka Marjana Mijatovića

Svedok je posle napuštanja Kosova, u junu 1999. godine, postavljen za rukovodioca službe za obezbeđenje u Okružnom zatvoru u Prokuplju. Svedok zna da su braća Bytyqi privedena 27.06. 1999. na izdržavanje kazne od 15 dana. Sva trojica su bila zatvorena u jednoj sobi. Po službenoj dužnosti svakog jutra ih je obilazio: „Nije bilo problema. Momci su bili divni, disciplinovani u svemu“.

Trebalo je da budu otpušteni 8.07.1999. godine, zbog toga što im je upravnik zatvora Aleksandar Đorđević, shodno ovlašćenjima, dao uslovni otpust zbog primernog vladanja. Upravnik zatvora im je rekao da će po njih doći neki pripadnici MUP-a da ih preuzmu. Svedok je mislio da će mladići biti deportovani preko granice. To obaveštenje koje je dobio od upravnika Đorđevića svedok Mijatović je preneo staržaru Zoranu Vasiću.

Pošto 08.07. do podne niko nije došao da preuzme braću Bytyqi, svedok je zvao telefonom načelnika Odeljenja policije SUP-a Prokuplje Milisava Vučkovića i pitao ga da li će njegovi ljudi doći da ih preuzmu. Ovaj je rekao da malo kasne ali da će sigurno doći.

Stražar Predrag Milić, koji se nalazio na prijavnici, pozvao je stražara Zorana Vasića i rekao mu da su došli „drugari iz SUP-a“. Onda je stražar Vasić doveo braću Bytyqi. Nakon obavljenih formalnosti oko otpuštanja, svedok je otključao izlaznu kapiju i braća su izašla na ulicu. Nisu bili vezani. Svedok je primetio dva čoveka, između 30 i 40 godina starosti, na trotoaru, ispred ulaznih vrata, koji su prišli braći Bytyqi i oni su ušli u neki automobil i otišli. I ovaj svedok je saznao iz medija da su braća Bytyqi ubijena.

Saslušanje svedoka Aleksandra Đorđevića

Svedok je u julu 1999. godine bio upravnik Okružnog zatvora u Prokuplju. Od 1.11.2004. je upravnik Okružnog zatvora u Zaječaru. Braća Bytyqi trebalo je da budu puštena iz zatvora 12. 07.1999. ali im je on odobrio uslovni otpust, pa su pušteni 8.07. Sa braćom Bytyqi je sve vreme dok su bili u zatvoru komunicirao inspektor za strance Zoran Stanković. 8.07. oko 8:00 časova, inspektor Zoran Stanković pitao je kada će biti razdužena braća Bytyqi da bi mogao da ih preuzme i odvede do administrativne granice sa Kosovom. Sat vremena kasnije javio se načelnik Odeljenja policije u Prokuplju Milisav Vučković i rekao mu da će doći neki ljudi iz Beograda da preuzmu braću Bytyq i da ih ne pušta dok ti ljudi ne dođu. Posle toga svedoka je pozvao načelnik SUP-a u Prokuplju Milovan Vučićević i pitao ga da li je upoznat da će doći neki ljudi da preuzmu braću Bytyqi. Svedok mu je odgovorio da je upoznat. Oko 12:00 sati ponovo ga je

pozvao načelnik Odeljenja policije Vučković i rekao da ovi iz Beograda malo kasne. Posle sat vremena dežurni stražar Predrag Milić obavestio je svedoka da su stigli ljudi iz Beograda, da je u Okružnom zatvoru obavestio vođu smene Zorana Vasića i rukovodioca Službe za obezbeđenje Marjana Mijatovića da mogu da puste braću Bytyqi. Svedok tvrdi da je za ubistvo braće Bytyqi saznao od Nataše Kandić, prilikom razgovora u Prokuplju.

Saslušanje svedoka Zorana Vasića

U vreme događaja svedok je bio vođa smene u Okružnom zatvoru u Prokuplju. Znao je da su braća Bytyqi američki državljani i da su bili na izdržavanju prekršajne kazne. Poznato mu je da su posle otpusta trebalo da budu predati radnicima organa unutrašnjih poslova iz MUP-a Srbije. Svi u zatvoru su to znali, i to od jedne službenice koja je radila na depozitu u zatvoru. Ona je donela stvari braće Bytyqi i rekla da će oni tog dana [8.07.1999] biti otpušteni.

Stražar Predrag Milić je sa prijavnice javio svedoku da su stigli radnici organa unutrašnjih poslova koji treba da preuzmu braću Bytyqi. Tada su, nakon obavljenih formalnosti, svedok i Marjan Mijatović izveli kroz kapiju braću Bytyqi. Dva čoveka u civilu su stajala ispred kapije. Oni su preuzeli braću Bytyqi, uveli su ih u neka kola, džip ili zastavino vozilo. Nisu bili vezani. Iz medija je svedok saznao da su braća Bytyqi ubijeni.

Saslušanje svedoka Predraga Milića

Svedok je tog dana kada su braća Bytyqi izvedena iz zatvora bio dežurni na prijavnici. Ne seća se kog datuma je to bilo kada su mu prišla dva gospodina u civilnom odelu i rekli da su došli po braću Bytyqi. Nisu ulazili u krug zatvora. Svedok je pozvao vođu smene Zorana Vasića i obavestio ga. Gospoda su se udaljila na 15 metara od prijavnice. Posle par minuta izašao je nadzornik Mijatović i sa njim su bila trojica braće Bytyqi, koje je tada prvi put video. Sa njima je bio i vođa smene Zoran Vasić. Ova dvojica koja su došla po braću su prišli, rukovali su se sa njima, zatim su svi otišli do parkiranog vozila, *zastave 101*, bele boje. Nije video drugo vozilo. Svedok je preko medija saznao da su tela braće Bytyqi pronađena u nekom jezeru kod Bora.

Saslušanje svedoka Zorana Stankovića

U vreme događaja, u julu 1999. godine, svedok je bio inspektor na poslovima „stranci i putne isprave“ u SUP-u u Prokuplju.

Svedoka je 26.06.1999. godine u popodnevrim časovima pozvala telefonom Dežurna služba da dođe u stanicu policije zbog privođenja tri strana državljana. Tamo je saznao da je reč o trojici američkih državljana, da su zaustavljeni na policijskom punktu u mestu Merdare jer nisu imali ulazne vize. Da bi se bolje upoznao sa slučajem svedok je razgovarao sa inspektorom Zvonkom Kostićem i Mašanom Lutovcem, šefom Odeljenja kriminalističke policije. Njih dvojica su sastavili službenu belešku u vezi s hapšenejm trojice braće Bytyqi. Njihove lične stvari doneo je radnik Službe Državne bezbednosti Svetislav Protić, koji je rekao da taj slučaj nije za njih. Svedok je među tim stvarima video fotografije braće u uniformi OVK. Onda je svedok u svojoj kancelariji obavio razgovor sa braćom preko Agrona koji je najbolje znao srpski jezik i utvrdio je da nisu imali pasoš nego putni list, koji služi za jednokratnu upotrebu.

U razgovoru sa braćom svedok je saznao da su iz Amerike došli 17.04.1999. godine u Albaniju a 20.06.1999. godine su u koloni izbeglica došli u Prizren. 26.06.1999. godine braća su iz Prizrena do mesta Merdare dovezla svoje komšije Rome, i to: Miroslava Mitrovića, Vadžita Minuši, njegovog sina Ramadana, snahu i njihovo dvoje dece. Tu ih je zaustavila srpska policija i potom lišila slobode. Policija je dovela braću u SUP u Prokuplju.

Dana 26.06.1999. godine braća su predata na dalji postupak svedoku. Tog dana svedok je napisao prijavu SUP-u protiv braće zbog nedozvoljenog prelaska granice a SUP je odmah podneo nadležnom sudiji za prekršaje u Kuršumliji zahtev za pokretanje prekršajnog postupka. Sutradan, 27.06.1999. godine braća su izvedena pred prekršajnog sudiju i pošto su Miroslav i Vadžit molili svedoka da pomogne da braća budu blaže kažnjeni, svedok je molio sudiju i ona ih je osudila na po 15 dana. Braća su istog dana predati na izdržavanje kazne u Okružni zatvor u Prokuplju.

Svedoka su svakodnevno zvali Miroslav i Vadžit i molili da pomogne da se braći smanji kazna. U tom smislu svedok je razgovarao sa upravnikom zatvora i ovaj je predložio da braća napišu molbe za uslovni otpust, što su oni učinili pa im je upravnik smanjio kaznu na 12 dana. Braća su trebalo da budu puštena iz zatvora 8.07.1999. godine u 12:00 časova. Nešto pre 12:00 časova toga dana svedok je otišao u zatvor i uručio braći rešenja o puštanju na slobodu i oni su potpisali rešenja, koja je svedok poneo, rekavši im da kada budu pušteni dođu kod njega u kancelariju.

Nakon što se vratio u kancelariju sa potpisanim prijemom rešenja, svedok se zadržao sa drugim strankama. Po prethodnom dogovoru Miroslav i Vadžit su trebali da dođu oko 12:00 časova ali su kod svedoka stigli tek oko 13:00 časova, i to vidno uznemireni, tvrdeći da je neka policija odvela braću i da će ih ubiti. Svedok je odmah pozvao nadzornika straže Marjana Mijatovića i on mu je rekao da je neko iz SUP-a u toku prepodneva najavio da će neko doći po braću, i neka policija je braću odvela autom oko 12:00 časova.

Posle razgovora sa nadzornikom Mijatovićem, svedok je zvao načelnika policije Milisava Vučkovića koji mu je rekao da ništa ne zna o odvođenju braće.

Svedok je za za sudbinu braće saznao iz medija. Kod njega su dolazili Miroslav i Vadžit, i majka braće Bytyqi, a svedoka je često zvao i brat Fatos.

Komentar:

Karakteristično je da slučaj braće Bytyqi ne izaziva pažnju Javne i Državne bezbednosti i da jedni i drugi u roku od nekoliko sati donose odluku da slučaj nije u njihovoj nadležnosti i predaju ih Službi za strance i sudiji za prekršaje. Indikativno je da su braća Bytyqi Albanci, američki državljani, da imaju značke OVK, fotografije u uniformama OVK, ilegalno prelaze granicu i to sve u vreme neposredno nakon bombardovanja Srbije od strane NATO. U takvoj situaciji neshvatljivo je da za takva lica ne pokazuju interes organi bilo javne bilo državne bezbednosti. To se može objasniti samo time da ti organi nisu želeli da braća Bytyqi budu predati istražnom sudiji jer kada istražni sudija preuzme lica lišena slobode onda samo on odgovara za njih i nije moguće bez njegovog znaja izvođenje ili odvođenje pritvorenika. A istraga u ovakvim slučajevima može da traje do šest meseci. Sve to ukazuje da su braća Bytyqi osuđena na smrt još

u momentu kada su uhvaćeni na teritoriji Srbije ali u tom momentu nisu mogli biti likvidirani zato što su bili prisutni Romi Miroslav Mitrović i Vadžit Minuši, kao i porodica njegovog sina.

Saslušanje svedoka Mašana Lutovca

Svedok je u vreme događaja bio načelnik Odeljenja kriminalističke policije u SUP-u u Prokuplju. Krajem juna 1999. godine Dežurna služba ga je informisala da su tri lica albanske nacionalnosti lišena slobode kod Meradra zbog toga što su ilegalno ušli na teritoriju Srbije. Ubrzo zatim su ta lica dovedena kod njega u kancelariju. Zajedno sa inspektorom Kostićem obavio je informativni razgovor sa njima i saznao da su Albanci, američki državljani, našao je kod njih putne liste, pločice sa oznakama OVK. Pošto je zaključio da nisu sumnjivi za izvršenje krivičnog dela iz opšteg kriminaliteta pozvao je inspektora Državne bezbednosti, smatrajući da mogu biti njima interesantni. U Službi DB lica su zadržana samo pola sata i rekli su mu da nisu interesantni za njih. Onda je svedok pozvao inspektora za strance Zorana Stankovića da napiše prijavu za prekršajno gonjenje i on ih je preuzeo.

Svedok je bio u kancelariji načelnika policije Milisava Vučkovića na dan kada su braća Bytyqi trebalo da izađu iz zatvora, kada su došla dvojica ljudi koje svedok nije poznavao. Oni su se predstavili da su radnici MUP-a, sa svedokom su se kurtoazno pozdravili. Nije čuo razgovor jer je odmah napustio prostoriju. Nakon nekoliko nedelja svedok je taj događaj povezo sa pričom o izvođenju i nestanku braće Bytyqi.

Komentar:

Iskaz svedoka je značajan zato što se vidi da je on nakon saslušanja braće Bytyqi zaključio da bi taj slučaj mogao biti u nadležnosti Službe državne bezbednosti i zbog toga ih upućuje kod inspektora Državne bezbednosti. Pored toga, svedok je ocenio da su se oni u Službi zadržali samo pola sata pa se na osnovu toga može zaključiti da inspektori DB iz nekog razloga nisu hteli da izvrše provere i utvrde da li je slučaj u njihovoj nadležnosti. Iz toga dalje proizlazi zaključak da je na nekom višem mestu Resora DB doneta takva odluka.

Saslušanje svedoka Gorana Savića

Svedok je u vreme događaja bio vozač u SUP-u u Prokuplju. SUP je imao beli džip marke *pajero* koji je vozio Zoran Danić, vozač načelnika SUP-a Milovana Vučićevića. Pored tog vozila SUP je imao mercedes, pežo, zastavu, micubiši, opel askonu i druga vozila.

Svedok nije vozio *pajero* u julu 1999. godine na relaciji Prokuplje-Petrovo selo.